

בלבבי משכון אבנה

נקודה מתוך הפרשה

בהעלתך

בפרשתן מוזכר כמה פעמים עניין ה'חצוצרות'; ובראשם ציווי הבורא למשה: "עֲשֵׂה לָךְ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כָּסָף מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמִסְעָ אֶת הַמַּחֲנוֹת" (במדבר י, ב).

ויש להבין מהו עניין החצוצרות שמשה נצטווה לעשותם דייקא בעבורו.

ביאור מורינו הרב שליט"א

לך - אתה עושה, ואין אתה עושה לאחר. אתה משתמש בהם, ואין אחר משתמש בהם. תדע לך, שהרי יהושע תלמידו של משה לא נשתמש בהן אלא בשופרות, כשיצא להילחם ביריחו וכו', ומה כתיב שם (יהושע ו, כ) "וירע העם ויתקעו בשופרות", מלמד שאפילו יהושע תלמידו לא נשתמש בהם. והיינו לצורך המלחמה וי"א שאף זה לצורכו של משה (עין אברבנאל, מושב זקנים, בכור שור, חיזקוני, ואור החיים).

ולעולם בין תקיעה בחצוצרות לצורך כבוד מלכות של משה, ובין תקיעה לצורך מקרא העדה והמסעות, נעשה לא ע"י משה אלא כמ"ש "יתקעו" (פסוק ט) "ותקעתם" (פסוק ה), וכתיב (פסוק ח) "ובני אהרון הכהנים יתקעו בחצוצרות". אולם עיין אברבנאל ורלב"ג שפרשו באופן שונה.

והעולה מן הפסוקים שיש לתקוע לכבוד מלכות של משה, ויש לתקוע לצורך מקרא העדה, ויש לתקוע לצורך מסע המחנות, ויש תקיעה לצורך מלחמה (פסוק ט), ויש תקיעה "ביום שמחתכם ובמועדכם ובראשי חדשיכם" (פסוק י).

ושופר של ר"ה, הוא מדין המלכה, כמ"ש ר' סעדיה גאון שמנה עשר טעמים שונים מדוע תוקעים בשופר, וזהו מעין תקיעה לכבוד מלכות של משה. וכן "ברוב עם הדרת מלך", וזהו למקרא העדה להמליכו. וכן בר"ה יש מלחמה עם השטן, וכן ר"ה הוא מועדכם. ודע שגם בחצוצרות של מלחמה יש מלכויות, זכרונות ושופרות. עיין תענית טז ע"ב, וברש"י שם (יז ע"א). וכן ר"ה בכלל מועדכם.

כתיב (במדבר י, ב) "עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אותם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות".

ובביאור "לך" נחלקו בגמ' (יומא ו ע"ב), וז"ל, תניא "קח לך" (שמות ל, לד); משלך. "ועשה לך" (בפסוק דידן); משלך. "ויקחו אליך" (שמות כז, כ); משל ציבור, דברי ר' יאשיה. ר' יונתן אומר, בין "קח לך" בין "ויקחו אליך" משל ציבור, למה ת"ל "קח לך", כביכול משלך אני רוצה יותר משלהם, עכ"ל. והרי שנחלקו אם חובה שחצוצרות אלו יהיו משל משה, או עדיף משל משה אולם כשר משל ציבור. ובתרגום יונתן (על אתר) כתב, עביד לך מדילך.

עוד ביאור מהו "לך", אמרו (מנחות כא ע"ב) ת"ל, כל הכלים שעשה משה כשרים לו וכשרים לדורות, חצוצרות כשרות לו ופסולות לדורות, חצוצרות מאי טעמא, וכו', דאמר קרא, "לך" "לך" תרי זימני, עשה לך והיו לך.

ועומק הדבר שנאמר פעמיים "לך" כי בחצוצרות אלו של משה בכללות יש להם ב' שימושים. א. אמרו חז"ל (במד"ר טו, טז) "עשה לך" - אתה משתמש בהם שאתה מלך, ואין אחר משתמש בהם, שאתה מלך, ואין אחר משתמש בהם אלא דוד המלך, שאף הוא מלך. ומצד כך השימוש בחצוצרות הוא כמ"ש רש"י, וז"ל, עשה לך - שיהיו תוקעין לפניך 'כמלך', כמ"ש (דברים לג, ה) והי בישרון מלך. עשה לך, אתה עשה ומשתמש בהם ולא אחר, עכ"ל. וזהו חצוצרות לצורך משה שיהיו תוקעים לפניך "כמלך". וכן נעשה ע"י משה, כלשון רש"י "ואתה עשה", ודו"ק. ב. כתיב בקרא, "והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות, ולמלחמה ובעת צרה". ועל חלק זה שהחצוצרות לצורך מלחמה אמרו (תנחומא, י) עשה